

TÜRKÇE DERSİNDE ÖĞRENCİ GÜNLÜKLERİNİN DEĞERLENDİRME ARACI OLARAK KULLANILMASI¹

Yrd. Doç. Dr. Derya ARSLAN

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi, deryaarslan@mehmetakif.edu.tr

Havva ILGIN

Öğretmen, havvailgin@hotmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersi metinlerinin, kazanımlar temel alınarak öğrenci günlükleri ile değerlendirilmesidir. Araştırma, nitel bir çalışmadır. Araştırmada amaçlı örneklem kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini Denizli İli ilköğretim okullarından birinde eğitimine devam eden 15 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma 2008-2009 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde uygulanmıştır. Metinler, öğrencilerin kullandıkları dördüncü sınıf Türkçe kitabında yer almaktadır. Günlükleri değerlendirmek amacıyla dereceli puanlama anahtarı geliştirilirken alan taraması yapılmış ve dördüncü sınıf Türkçe dersi kazanımlarından yararlanılmıştır. Dereceli puanlama anahtarının geçerliliği için iki uzmanın görüşleri doğrultusunda yapılan Kendall W testi analizi sonucunda metinlere ait günlüklerin puanlanmasında puanlayıcılar arasında uyum olduğu saptanmıştır. İki puanlayıcının günlüklere verdikleri puanların ortalaması alınarak değerlendirme yapılmıştır. Öğrencilerin metinlerle ilgili yazdıkları günlükler, öğrencilerin yazı becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmuştur. Öğrenci günlükleri, Türkçe dersinde öğrencilerin yazı becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılabilir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenci günlükleri, Türkçe dersi, alternatif değerlendirme

USING STUDENT JOURNALS AS AN ASSESSMENT TOOL FOR TURKISH LESSON

Abstract

The aim of this study is to evaluate texts of 4th grade Turkish lesson books with student journals by means of Turkish lesson aims. This is a qualitative study. In this study purposive sampling was used. 15 students of fourth grade in one of the primary schools in Denizli constitute the sample of the research. The study was applied on the second term of 2008-2009 academic year. The texts are included in the fourth grade Turkish lesson books used by students. Journals were evaluated by rubrics. While developing the rubric, field survey was done and aims of 4th grade were benefited. According to results of the Kendall W test, applied by taking the views of two experts for the validity of rubric, it was detected that there was an accordance among pointers in the scoring of the journals of the text. By taking the average scores given to journals by two pointers, journals were evaluated. Journals written by students related to texts helped students improve their writing skills. Students journals can be used in Turkish lessons as an assessment tool for evaluating writing skills.

Key Words: Student journal, Turkish lesson, alternative assessment.

¹ Bu çalışma 18. Eğitim Bilimleri Kurultayında sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Giriş

2005 İlköğretim Türkçe Programı (1-5. Sınıflar), 1968 Türkçe programından ve bu programın özelliklerini taşıyan 1981 Türkçe programından farklı özelliklere sahiptir. 2005 programının en önemli özelliği, yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanmasıdır. Bununla birlikte metin işleme sürecinin değiştirilerek yapılandırmacılık anlayışına göre düzenlenmesi, etkinliklere ağırlık verilmesi ve değerlendirme araçlarının çeşitlendirilmesi Türkçe programında yapılan değişikliklerden bazılarıdır.

“Türkçe öğretiminde öğrenme, anlam kurmaktır. Öğrencilerden, dinledikleri ya da okudukları metinlerde etkin bir şekilde anlam aramaları ve bunları yapılandırarak, buldukları anlamı içselleştirerek yeni bir anlam kurmaları beklenmektedir. Öğrencinin sunulan bilgiyi olduğu gibi ezberlemesi ya da kabul etmesi yerine, bilgiyi sorgulaması amaçlanmaktadır” (Güneş, 2006: 57). Yapılandırmacı yaklaşıma göre, Türkçe öğretiminde metin işleme süreci; hazırlık, anlama, metin aracılığı ile öğrenme, kendini ifade etme ve ölçme ve değerlendirme olmak üzere beş aşamadan oluşmaktadır. Öğrencinin katılımını sağlamak amacıyla bu aşamalar etkinliklerle desteklenmektedir.

Hazırlık aşamasında; sorular, filmler, şarkılar aracılığıyla öğrencilerin ön bilgileri hatırlatılmaktadır. Anlama aşamasında; metnin anlaşılmasına dönük dinleme, okuma, görsel okuma ve söz varlığını geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Metin aracılığıyla öğrenme aşamasında; öğrencilerden günlük hayattan örnekler vermeleri istenmektedir. Kendini ifade etme aşamasında metinden hareketle öğrencilerin, yapacakları konuşma, yazma ve görsel sunu etkinliklerinde kendi bilgi, duygu, düşünce, izlenim ve anılarını, anlam ve düzene uygun olarak organize etmeleri beklenmektedir (Şahinel, 2005: 218, 219). “Öğrenci merkezli olduğu sık sık vurgulanan Türkçe programı, ölçme ve değerlendirmeye ayrı bir önem vermekte, bunları eğitim ve öğretimin önemli bir parçası saymaktadır. Değerlendirme ile sadece öğrenme ürünü değil öğrencilerin öğrenme süreçleri de izlenmektedir ve bu süreç değerlendirilerek kullanılan sınıf etkinlikleri gerektiğinde değiştirilmektedir” (Özbay, 2007: 156-157).

Türkçenin her öğrenme alanı için ayrı ayrı değerlendirme yöntem ve teknikleri belirlenmiştir. Bu değerlendirmeler gözlem formları, bireysel değerlendirme formları, sözlü ve yazılı anlatım, görselleştirme, çalışma yapıları (eşleştirme, resimleme-boyama, boşluk doldurma, resimden bulma, doğru-yanlış), çalışma dosyası (Güneş, 2006: 58) yoluyla yapılmaktadır. Ayrıca Demirel ve Şahinel (2006) ürün dosyası, performans değerlendirme, proje değerlendirme, öz değerlendirme, akran değerlendirme, dereceli puanlama anahtarı ve kontrol listesi gibi alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinden yararlanılabileceğini belirtmektedir.

“Geleneksel ölçme değerlendirme teknikleri yazılı sınavlar, çoktan seçmeli sınavlar ve sözlü sınavlardır. Bu teknikler öğrenme süreci bittikten sonra, belirlenen bir zamanda sorulan sorularla öğrencinin öğrenme düzeyini ölçmek için

kullanılmaktadır” (Kılıç, 2006: 43). Alternatif ölçme ve değerlendirme, tek bir doğru yanıtı olan çoktan seçmeli testlerden farklı olarak (Bahar, Nartgün, Durmuş ve Bıçak, 2006: 49), öğrencinin gerçek yaşamla kendi bilgisi arasında ilişki kurmasını ve karşılaştığı problemlere çoklu çözüm yolları üretebilmesini sağlamaktadır (Korkmaz, 2004: 61). Öğrenme sürerken kullanılan alternatif ölçme değerlendirme araçları (Kılıç, 2006: 43), gerçek hayatla ilişkili (otantik) ve öğrenci merkezlidir (Bahar ve diğer., 2006: 49).

Ürün dosyaları, yaratıcı dramalar, öyküleyici yazma, betimleyici yazma ve günlük yazma gibi stratejiler, ilerleyen okuma yazmayı temsil eder; çünkü bunlar başkaları tarafından iletilen, ezberlenen bilgilerden değil anlamın oluşturulmasını sağlayan yaratıcı öğrenmelerden oluşan araçlardır (Holmes, 2005: 2,3). 1980’lerin başında, öğrenme ve yazma arasındaki ilişki açıklanmaya çalışılmıştır. Bu dönemi izleyen süreçte yazmak hem öğrenmenin hem de değerlendirmenin bir aracı haline gelmiştir (Lynch, 2003: 11).

Alternatif değerlendirme araçlarından biri olan günlükler ya da defterler, ilköğretim sınıflarında öğrencilerin, bilgilerini sözel sunmaları dışında çizim ya da yazım yoluyla anlatmalarına olanak vermek amacıyla kullanılmaktadır (Britisch, 1994’ten akt: Korkmaz, 2004: 246). Öğrenci günlükleri ya da defterleri, öğrenciye öğrendiklerini yazılı olarak sunma ortamı sağlarken öğretmene de öğrenciyi doğal koşullar altında değerlendirme olanağı sağlamaktadır.

Baxter, Bass ve Glase’a (2001: 138) göre fen sınıflarında, defterlerin kullanılması öğrencileri cesaretlendirir ve öğrencilerin araştırmalarının, bilgi gelişimlerinin görülebilirliğini sağlar. Fen defterleri ya da fen günlükleri, öğrencilerin Fen sınıflarında yaptıklarının seyir defteri olarak görülmektedir. Fen defteri tutmak, öğrencileri günlük fen sınıfı deneyimlerinin doğal bir parçası olarak yazmaya cesaretlendirmektedir. Öğrenciler çözmeye çalıştıkları problemleri, izledikleri yolları, yaptıkları gözlemleri, vardıkları sonuçları bilim insanı gibi buluş öncesinde, buluş sırasında ve buluş sonrasında kullanarak açıklayabilirler (Ruiz-Primo, Li, Ayala ve Shavelson, 2004; Morrison, 2008). Son yirmi yıldır Amerika Birleşik Devletleri’nde birçok okul bölgesinde fen öğretiminin bir parçası olarak günlüklerin kullanımı teşvik edilmektedir (Aschbacher, Alonzo, 2006: 180). Öğrenci günlükleri; öncelikle öğrencilerin standart testlerdeki başarılarını artırmaktadır ve öğretmenlere, öğretimleri hakkında geribildirim sağlamaktadır. Öğretmen böylelikle öğrencilerin her birinin nasıl düşündüğünü, güçlü ve zayıf yönlerini ve yaptıkları hataları neden yaptıklarını anlamaya başlamaktadır (Nesbit, Hargrove, Harrelson ve Maxey, 2004: 22).

“Günlükler, eğitim öğretim etkinliklerinin bir parçasıdır; bu nedenle günlükler, öğretmenin ek zamana ve kendi testlerini oluşturmadan öğrencinin öğrendikleri hakkında bilgi edinmesini sağlayan öğretmen için hazır veri kaynağıdır. Öğretmen günlüklerde, bir öğrenci, öğrenci grubu ya da sınıfın tamamı hakkında bilgi bulabilir” (Aschbacher ve Alonzo, 2006: 181). Ayrıca öğrenci günlükleri, öğrencilerin yazma yeteneğini geliştirmektedir (Nesbit, ve diğer., 2004: 22). Dilin bu

şekilde kullanımı sadece alanı derinlemesine anlamak için değil, aynı zamanda öğrencilerin ilgili alanın okuryazarlığına ulaşmalarını sağlamak için kullanılmaktadır (Amaral, Klentschy, 2008; Nesbit, Hargrove, Harrelson ve Maxey, 2004).

Öğrenci günlükleri rubric (dereceli puanlama anahtarı) ile değerlendirilmektedir. “Dereceli puanlama anahtarı, öğrencinin bir kavrama, duruma ya da olaya ilişkin olarak öğrencinin yeterlilik düzeyini belirlemeye yönelik bir puanlama sistemidir” (Bahar ve diğer., 2006: 50). “Puanlama ölçeklerinde öğrencilerden beklenenler net bir şekilde belirtildiği için öğrencileri öğrenmeye yönlendirir, öğrencilerin öğrenme süreci içerisinde kendilerini değerlendirmelerini ve geliştirmelerini sağlamaktadır. Puanlama anahtarı analitik ve bütüncül olmak üzere ikiye ayrılır. Analitik puanlama anahtarında ölçülecek ürünün/işin değişik boyutları belirlenir ve her boyutun kalite derecelendirilmesi yapılır. Bu durumda, her boyutta aynı ya da farklı ölçek kullanılır ve her boyutta yapılan ölçme sonucu toplanır ya da ortalaması alınarak son puan belirlenir. Bütüncül puanlama anahtarında ise ölçülecek ürün/iş parçalanmadan bir bütün olarak ele alınır ve kalite derecelendirilmesi yapılır ve bu durumda tek ölçek yeterli olur” (Kılıç, 2006: 44, 45). “Dereceli puanlama anahtarı, programın bütün alanlarında kullanılabilir. Sınıfta, eğitimci dereceli puanlama anahtarını matematik kavramlarının anlaşılmasından performans temelli projeleri değerlendirmeye kadar her şeyi değerlendirmede kullanabilir. Puanlama anahtarını kullanarak, öğretmen öğrencilerin, kavramları net olarak anlamalarının resmini sağlayabilir. Öğrenmenin bütün yönleri ölçülebilir” (Berrier, 2009: 31).

Alanyazın incelendiğinde öğrenci günlükleri ile ilgili fen (Lynch, 2003, Korkmaz, 2004; Ruiz-Primo, Li, Ayala ve Shavelson, 2004; Klentschy, 2005; Morrison, 2005; Aschbacher, Alonzo, 2006; Kılıç, 2006; Morrison, 2008; Avcı Erduran, 2008), matematik (Carter, 2009), okulöncesi (Brenneman ve Louro, 2008), psikoloji (öğrenme) (Connor-Greene, 2000) ve coğrafya (Park, 2003) alanında çalışıldığı görülmektedir. Fen, matematik, coğrafya ve okulöncesi eğitimi alanlarında yapılan çalışmalardan hareketle, öğrenci günlükleri değerlendirme aracı olarak Türkçe derslerinde de kullanılabilir. Bedir ve Demir (2006), yeni Türkçe ders kitaplarının “değerlendirme” aşamasının öğretmenlerin en az yeterli buldukları bölüm olduğunu belirlemiştir. Bunun yanında Bahar ve diğer., (2006: 49) sınıfta değişik ölçme ve değerlendirme teknikleri kullanmanın öğrencilerin çeşitli özelliklerini ölçmenin sadece en iyi yolunu sağlamadığını, aynı zamanda başarı motivasyonunu yükselttiğini, daha fazla düşünme becerisi sağladığını ve sonuçta akademik performansı artırdığını belirtmektedir. Alternatif değerlendirme araçları kullanılarak; Türkçe öğretiminde değerlendirmede görülen eksiklikler giderilebilir ve değerlendirme teknikleri çeşitlendirilebilir. Buradan hareketle araştırmanın amacı, ilköğretim dördüncü sınıf Türkçe Dersi metinlerinin, kazanımlar temel alınarak, öğrenci günlükleri ile değerlendirilmesidir.

Yöntem

Araştırma nitel bir çalışmadır. Araştırmada amaçlı örneklem kullanılmıştır. Örneklem grubunu Denizli İli ilköğretim okullarından birinde eğitimine devam eden 15 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma, 2008-2009 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde uygulanmıştır. Çalışmada, nitel araştırma veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi (Yıldırım ve Şimşek, 2005) kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçlarının Geliştirilmesi

Örneklem grubunun Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabı incelenmiştir. “Sağlık ve Çevre (5. Tema)”, “Güzel Sanatlar (6. Tema)” temalarının metinleri, günlüklerle değerlendirilmek amacıyla seçilmiştir. Beşinci temada; “Zeytin Ağacının Ağıdı”, “Barış ile Doğa”, “Bir Hastalığın Yenilişi”, “Ülkemizde Çevre Korumacılığı”, “Bir Varmış Bir Yokmuş” metinleri, altıncı temada; “Sanat ve Ben”, “Sesini Yitiren Flüt”, “Sanat Eğitimi”, “Resim Yapmaya Âşık Bir Ressam” ve “Kemal Sunal” metinleri yer almaktadır. Temaların kazanımları ve alanda yapılan çalışmalar incelenmiş kazanımlardan yararlanılarak, günlüklerin değerlendirilmesi için analitik dereceli puanlama anahtarı geliştirilmiştir.

Tablo 1: Öğrenci günlükleri dereceli puanlama anahtarı

Ölçütler
Yazısına uygun başlık bulur.
Mantıksal bütünlük içinde yazar.
Yazılarında karşılaştırmalar yapar.
Yazılarında sebep-sonuç ilişkisi kurar.
Yazılarında anafikre yer verir.
Kurallı cümle kurar
Yazı biçimi (okunaklılık)
Resim
Sözcük sayısı
Cümle sayısı
Nokta
Büyük harf

Dereceli puanlama anahtarı içerik, yazı biçimi, imla ve resim olmak üzere dört bölümden oluşmaktadır. İçerik başlığı altında; “yazısına uygun başlık bulur”, “mantıksal bütünlük içinde yazar”, “yazılarında karşılaştırmalar yapar”, “yazılarında sebep-sonuç ilişkisi kurar”, “yazılarında ana fikre yer verir”, “kurallı cümle kurar”, maddeleri yer almaktadır. Yazı biçimi başlığı altında tek bir madde ile okunaklılık değerlendirilmektedir. İmla başlığı altında; nokta, büyük harf kullanımı, sözcük sayısı ve cümle sayısı maddeleri yer almaktadır. Son bölümde de öğrencilerden metinle ilgili resim yapmaları istenmektedir.

Günlüklerin puanlaması dereceli puanlama anahtarı kullanılarak, iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış ve puanlamalar karşılaştırılmıştır. Günlüklerin puanlanması, Sınıf Öğretmenliği Programında yüksekisans yapan iki sınıf öğretmeni tarafından yapılmıştır. Puanlayıcılar arasındaki tutarlılık Kendall W testi ile değerlendirilmiştir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2008). Dereceli puanlama anahtarının geçerliliği için yapılan analiz sonucunda “Zeytin Ağacı” (Kendall W = 0,197), “Barış ve Doğa” (Kendall W = 0,405), “Ülkemizde Çevre Korumacılığı” (Kendall W = 0,285), “Sanat ve Ben” (Kendall W = 0,593), “Sesini Yitiren Flüt” (Kendall W = 0,564) ($p < 0,05$) metinlerine ait günlüklerin puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Sonuç olarak aracın geçerli olduğu belirlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Her metin işlendikten (yaklaşık bir hafta) sonra öğrencilerden metinden öğrendiklerini bir günlük şeklinde, dağıtılan renkli kâğıtlara yazmaları istenmiştir. Her hafta farklı renkte kâğıt dağıtılmıştır. Öğrencilere metin ile ilgili 3-4 soru sorularak günlük yazmaları desteklenmiştir.

Verilerin Analizi

Öğrencilerin katılımı ve günlüklerdeki performansları gözönünde bulundurularak “Zeytin Ağacının Ağıdı”, “Barış ile Doğa”, “Ülkemizde Çevre Korumacılığı”, “Sanat ve Ben”, “Sesini Yitiren Flüt” metinlerine ait günlükler değerlendirilmiştir. Günlükler yazıldıktan sonra araştırmacılar tarafından okunup dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilmiştir. İki uzmanın günlüklere verdikleri puanların ortalaması alınarak değerlendirme yapılmıştır.

İçerik ve yazı biçimi bölümleri 1-4 arasında puanlanırken, imla bölümünde yer alan maddeler noktalama işaretleri ve büyük harf kullanma/kullanmama durumuna göre değerlendirilmektedir. Metin ile ilgili resimler de resmin metinle ilgili olmasına göre 1-4 arasında puanlanmaktadır. Bir öğrenci yazdığı günlükten en fazla 32 puan alabilmektedir.

Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin işlenen metinlerle ilgili yazdıkları günlüklerden alınan puanlar, günlüklerde kullandıkları sözcük sayıları, cümle sayıları, büyük harf ve noktayı kullanma durumları verilmiştir.

Tablo 2: Metinlere göre öğrencilerin günlüklerden aldıkları puanlar

Öğrenciler	Metinler				
	Zeytin Ağacı	Barış ile Doğa	Ülkemizde Çevre Korumacılığı	Sanat ve Ben	Sesini Yitiren Flüt
Birinci Öğrenci	27,5	26,5	29	30	27
İkinci Öğrenci	24	25	25,5	26,5	26,5
Üçüncü Öğrenci	24,5	26	28,5	27,5	29
Dördüncü Öğrenci	26	28,5	28,5	22	26,5
Beşinci Öğrenci	30	28,5	27	25,5	27,5
Altıncı Öğrenci	20,5	27,5	25,5	23	27,5
Yedinci Öğrenci	24,5	25,5	28,5	27,5	27
Sekizinci Öğrenci	15	15	20	17	23
Dokuzuncu Öğrenci	27,5	30	31,5	30	29
Onuncu Öğrenci	16,5	17,5	23,5	16	22,5
Onbirinci Öğrenci	26,5	21	28	27	27
Onikinci Öğrenci	23,5	15,5	21	24	22,5
Onüçüncü Öğrenci	22	19,5	24	15	25
Ondördüncü Öğrenci	28	29,5	30,5	30,5	30
Onbeşinci Öğrenci	28	29,5	30	29,5	30,5
Grubun Ortalaması	24,27	24,33	26,73	24,73	26,7

Tablo 2’de metinlere göre öğrencilerin günlüklerden aldığı sınıf ortalama puanlarının son metne doğru arttığı görülmektedir. Ayrıca ikinci, üçüncü, dördüncü, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, onbirinci, onüçüncü, ondördüncü ve onbeşinci öğrencilerin puanlarında artış olduğu görülmektedir. Bunun yanında birinci, beşinci ve onikinci öğrencilerin günlüklerinde düşüş olduğu görülmektedir.

Tablo 3: *Metinlere göre öğrencilerin günlüklerde kullandıkları sözcük sayıları*

Öğrenciler	Metinler				
	Zeytin Ağacı	Barış ile Doğa	Ülkemizde Çevre Korumacılığı	Sanat ve Ben	Sesini Yitiren Flüt
Birinci Öğrenci	102	84	95	67	74
İkinci Öğrenci	56	43	55	44	63
Üçüncü Öğrenci	38	23	39	29	82
Dördüncü Öğrenci	64	41	45	24	86
Beşinci Öğrenci	89	83	37	31	71
Altıncı Öğrenci	42	40	30	17	34
Yedinci Öğrenci	70	62	61	45	67
Sekizinci Öğrenci	25	15	8	29	15
Dokuzuncu Öğrenci	50	53	7	54	75
Onuncu Öğrenci	25	19	24	19	23
Onbirinci Öğrenci	39	24	22	30	30
Onikinci Öğrenci	56	32	27	42	55
Onüçüncü Öğrenci	33	18	24	14	46
Ondördüncü Öğrenci	82	82	105	70	92
Onbeşinci Öğrenci	65	99	84	58	57
Grubun Ortalaması	55,73	47,86	44,2	38,2	58

Tablo 3 incelendiğinde, sınıf ortalamasına göre öğrencilerin günlük yazarken kullandıkları sözcük sayılarının arttığı görülmektedir. İkinci, üçüncü, dördüncü, dokuzuncu, onüçüncü ve ondördüncü öğrencilerin günlüklerinde kullandıkları sözcüklerin sayısı artarken, birinci, beşinci, altıncı, yedinci, sekizinci, onuncu, onbirinci, onikinci, onbeşinci öğrencilerin günlüklerinde kullandıkları sözcük sayıları düşmüştür.

Tablo 4: Metinlere göre öğrencilerin günlüklerde kullandıkları cümle sayıları

Öğrenciler	Metinler				
	Zeytin Ağacı	Barış ile Doğa	Ülkemizde Çevre Korumacılığı	Sanat ve Ben	Sesini Yitiren Flüt
Birinci Öğrenci	13	10	12	12	11
İkinci Öğrenci	8	6	5	6	10
Üçüncü Öğrenci	5	3	7	5	12
Dördüncü Öğrenci	8	6	8	4	10
Beşinci Öğrenci	17	12	8	5	14
Altıncı Öğrenci	5	4	5	3	6
Yedinci Öğrenci	11	7	9	5	8
Sekizinci Öğrenci	3	3	2	4	3
Dokuzuncu Öğrenci	9	7	7	9	14
Onuncu Öğrenci	3	3	3	3	3
Onbirinci Öğrenci	5	3	4	5	3
Onikinci Öğrenci	5	3	5	5	8
Onüçüncü Öğrenci	5	3	4	2	7
Ondördüncü Öğrenci	13	11	14	12	10
Onbeşinci Öğrenci	7	11	11	11	8
Grubun Ortalaması	7,8	6,1	6,93	6,06	8,46

Tablo 4 incelendiğinde, sınıf ortalamasına göre öğrencilerin günlük yazarken kullandıkları cümle sayılarının arttığı görülmektedir. İkinci, üçüncü, dördüncü, altıncı, dokuzuncu, onikinci, onüçüncü ve onbeşinci öğrencinin günlüklerinde kullandıkları sözcük sayıları artış gösterirken, birinci, beşinci, yedinci, onbirinci, ondördüncü öğrencilerin günlüklerinde kullandıkları sözcüklerin sayısı azalmaktadır. Sekizinci, onuncu öğrencinin günlüklerde kullandığı sözcüklerin sayısı aynı kalmıştır.

Tablo 5: Metinlere göre öğrencilerin günlüklerde cümle sonunda kullandıkları nokta sayıları

Öğrenciler	Zeytin Ağacı		Barış ile Doğa		Ülkemizde Çevre Korumacılığı		Sanat ve Ben		Sesini Yitiren Flüt	
	Nokta									
	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
Birinci Öğrenci	10	5	7	4	7	5	7	4	6	4
İkinci Öğrenci	6	2	5	1	5	0	6	0	6	4
Üçüncü Öğrenci	2	1	1	2	3	3	4	1	6	6
Dördüncü Öğrenci	7	1	5	1	7	1	3	1	5	5
Beşinci Öğrenci	4	0	4	0	6	1	5	0	13	0
Altıncı Öğrenci	4	1	3	1	5	0	3	0	6	0
Yedinci Öğrenci	6	2	4	3	4	3	2	3	4	4
Sekizinci Öğrenci	2	1	3	0	1	1	2	2	1	2
Dokuzuncu Öğrenci	7	1	6	0	6	1	7	0	13	0
Onuncu Öğrenci	3	0	2	1	3	0	3	0	3	0
Onbirinci Öğrenci	3	2	0	3	4	0	4	1	3	0
Onikinci Öğrenci	3	2	0	3	4	1	3	2	0	8
Onüçüncü Öğrenci	12	6	0	3	1	3	0	2	0	7
Ondördüncü Öğrenci	6	0	9	1	11	1	9	0	9	0
Onbeşinci Öğrenci	6	1	9	1	8	3	7	4	8	0
Grubun Ortalaması	5,4	1,6	3,8	1,6	5	1,5	4,3	1,3	5,5	2,6

Tablo 5’te görüldüğü gibi; “Zeytin Ağacı” metnine ait günlüklerde öğrenciler 5,4 noktayı kullanırken, 1,6 noktayı eksik bırakmıştır. “Barış ile Doğa” metnine ait günlüklerde öğrenciler 3,8 noktayı kullanırken, 1,6 noktayı kullanmamıştır. “Ülkemizde Çevre Korumacılığı” metnine ait günlüklerde öğrenciler 5 noktayı kullanırken, 1,5 noktayı kullanmamıştır. “Sanat ve Ben” metnine ait günlüklerde öğrenciler 4,3 noktayı kullanırken, 1,3 noktayı kullanmamıştır. “Sesini Yitiren Flüt” metnine ait günlüklerde öğrenciler 5,5 noktayı kullanırken, 2,6 noktayı kullanmamıştır. Öğrencilerin günlüklerindeki gelişimlerine bakıldığında, nokta işaretinin yeterince kazandırılmadığı görülmektedir.

Tablo 6: Metinlere göre öğrencilerin günlüklerde cümle başında kullandıkları büyük harf sayıları

Öğrenciler	Zeytin Ağacı		Barış ile Doğa		Ülkemizde Çevre Korumacılığı		Sanat ve Ben		Sesini Yitiren Flüt	
	Büyük Harf									
	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok	Var	Yok
Birinci Öğrenci	10	2	10	5	19	3	14	4	9	3
İkinci Öğrenci	13	0	6	1	15	0	7	1	9	3
Üçüncü Öğrenci	4	3	4	1	9	4	4	5	12	4
Dördüncü Öğrenci	7	2	7	1	10	3	6	0	8	3
Beşinci Öğrenci	13	1	13	0	12	1	7	0	15	1
Altıncı Öğrenci	5	2	5	1	4	1	3	0	6	0
Yedinci Öğrenci	7	5	7	2	10	1	4	2	7	3
Sekizinci Öğrenci	2	1	1	2	0	4	0	4	1	2
Dokuzuncu Öğrenci	8	0	9	3	20	0	12	0	16	0
Onuncu Öğrenci	4	1	3	0	6	0	0	3	0	3
Onbirinci Öğrenci	2	3	3	0	3	2	1	5	3	0
Onikinci Öğrenci	3	2	4	0	2	3	2	0	4	5
Onüçüncü Öğrenci	6	3	2	1	2	3	2	1	2	4
Ondördüncü Öğrenci	18	0	15	2	19	1	0	0	9	0
Onbeşinci Öğrenci	10	3	33	1	17	3	4	0	8	0
Grubun Ortalaması	7,4	1,8	8,1	1,3	9,8	1,9	4,4	1,6	7,2	2,1

“Zeytin Ağacı” metnine ait günlüklerde öğrenciler; 7,4 cümleye büyük harfle başlarken, 1,8 cümleye küçük harfle başlamıştır. “Barış ile Doğa” metnine ait günlüklerde öğrenciler; 8,1 cümleye büyük harfle başlarken, 1,3 cümleye küçük harfle başlamıştır. “Ülkemizde Çevre Korumacılığı” metnine ait günlüklerde öğrenciler; 9,8 cümleye büyük harfle başlarken, 1,9 cümleye küçük harfle başlamıştır. “Sanat ve Ben” metnine ait günlüklerde öğrenciler; 4,4 cümleye büyük harfle başlarken, 1,6 cümleye küçük harfle başlamıştır. “Sesini Yitiren Flüt” metnine ait günlüklerde öğrenciler; 7,2 cümleye büyük harfle başlarken, 2,1 cümleye küçük harfle başlamıştır. Öğrencilerin günlüklerindeki gelişimlerine bakıldığında, büyük harf kullanımının istenilen düzeyde kazandırılmadığı görülmektedir. Buradan hareketle; öğrencilere yaptıkları çalışmalar ile ilgili verilen geribildirim yeterli olmadığı söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Geleneksel ölçme değerlendirme teknikleri öğrenme süreci bittikten sonra uygulanan tek bir doğru yanıtı olan çoktan seçmeli testler iken, öğrencinin gerçek yaşamla kendi bilgisi arasında iletişim kurmasını sağlayan, otantik, ölçümün öğrenme devam ederken günlük sınıf etkinlikleri içinde yapıldığı, öğrenme-öğretmeyi geliştiren araçlar ise alternatif ölçme değerlendirme araçlarıdır (Korkmaz, 2004; Kılıç, 2006; William, 2006; Bahar ve diğer., 2006; Shavelson, Yin, Furtak, Ruiz-Primo, Ayala, Young, Tomita, Brandon ve Pottenger III, 2008). Bu araştırmanın amacı alternatif ölçme değerlendirme araçlarından biri olan öğrenci günlüklerini kullanarak, ilköğretim dördüncü sınıf Türkçe dersi metinlerini, kazanımları temel alarak değerlendirmektir.

Öğrencilerin metinlerle ilgili yazdıkları günlükler incelendiğinde, öğrencilerin sınıf ortalama puanlarının arttığı görülmektedir. Avcı Erduran (2008) da yaptığı çalışmada fen günlüğü yazan yedinci sınıf öğrencilerinin puanlarının arttığını bulmuştur. Connor-Green (2000) günlük yazmanın, test sonuçlarına da yansıdığı gibi öğrencinin öğrenmesini geliştirdiğini belirtmektedir.

Öğrencilerin günlük yazarken kullandıkları cümle sayılarının sınıf ortalamasına bakıldığında arttığı görülmektedir. Ancak öğrencilerin kullandıkları sözcük sayılarının düştüğü görülmektedir. Öğrenciler cümlelerin sonuna nokta koymayı unutmaktadır ve büyük harf kullanımının istenilen düzeyde kazandırılmadığı görülmektedir. Bunun nedeni öğrencilere yaptıkları çalışma ile ilgili verilen geribildirim yeterli olmamasıdır. Ruiz-Primo ve diğer., (2004) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin, öğrencilere geribildirim vermediklerini belirlemiştir. Bunun yanında Currier (2004)'e göre öğrenciler yazma aktivitesine katılmaya motive edildiğinde, ellerinden gelenin en iyisini yapmaktadır. Öğrenci günlükleri ile ilgili çalışmalarda, öğretmenlerin bu konudaki mesleki gelişimleri de belirleyicidir (Ruiz-Primo ve diğer., 2004; Aschbacher, Alonzo, 2006).

Öğrenci günlüklerinin amacının öğrencilerin bildiklerini yazılı olarak anlatmaları olduğu düşünülürse, öğrenci günlüklerinin kullanılma amacıyla Türkçe dersinin yazı kazanımlarının örtüştüğü görülmektedir. Bunun yanında Amaral, Klentschy (2008) ile Alonzo (2008)'nin belirttiği gibi fen günlükleri öğrencilerin dil becerilerini üst düzeyde kullanmasını gerektirir. Öğrencilerin bunu yapabilmesi için de Türkçe dersinden daha etkili yararlanılması gerekmektedir.

Öğrenci günlükleri, Türkçe dersi değerlendirme çalışmalarında ve özellikle yazı becerilerini değerlendirmek amacıyla kullanılabilir. Türkçe dersinin bir beceri dersi olduğu düşünülürse öğrencilerin süreç içinde yazarak gelişmeleri sağlanabilir. Bunun yanında değerlendirme öğrenme sürecinin bir parçası haline getirilebilir. Bu şekilde öğrenci sınav kaygısından uzak, süreç içerisinde gelişebilir. Daha geniş örnekleme daha uzun süreli çalışmalar yapılabilir. Eğitim fakültelerinde dersler içerisinde günlükler kullanılarak, öğretmen adaylarının alternatif ölçme araçlarını kullanmaları sağlanabilir.

Kaynakça

- Alonzo, A. C. (2008). "Using Science Notebooks as an Informal Assessment Tool". *Assessing Science Learning*.
- Amaral, O., Klentschy, M. (2008). Making Meaning: The use of Scince notebooks as an Effective Assesment Tool. *Assessing Science Learning: Perspectives From Research & Practice*. Chapter 7.
- Aschbacher, P., Alonzo, A. (2006). "Examining the Utility of Elementary Science Notebooks for Formative Assessment Purposes". *Educational Assessment*, 11(3), 179-203.
- Avcı Erduran, D. (2008). "The use of student journals in science and tecnology education". *Eurasian Journal of Educational Research*, 30, 17-32.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S., Bıçak, B. (2006). Geleneksel-Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri Öğretmen El Kitabı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Baxter, G. P., Bass, K. M.& Glaser, R. (2001). "Notebook writing three fifth-grade scince classrooms". *The Elementary School Journal*, 102 (2), 123-140.
- Bedir, G., Demir, S. (2006). İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının "İçerik, Dil ve Anlatım, Değerlendirme", Ölçütleri Bakımından İncelenmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, Gazi Üniversitesi*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Berrier, D. (2009). *The Impact of Teacher Self-efficacy in Writing on Instruction and Evaluation of Writing in a School District in Western North Carolin*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gardner-Webb University School of Education.
- Brenneman, K., Louro, I. F. (2008). "Science Journals in the Preschool Classroom". *Early Childhood Education Journal*, 36,113-119.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Carter, S. (2009). "Connecting Mathematics and Writing Workshop: It's Kinda Like Ice Skating". *The Reading Teacher*, 62(7), 606-610.
- Connor-Greene, P. A. (2000). "Making Connections: Evaluating the Effectiveness of Journal Writing in Enhancing Student Learning". *Teaching of Psychology*, 27(1), 44- 46.
- Currier, A. J. (2004). *Journaling To Make Meaning: Case Studies From A Middle School Language Arts And Social Studies Classroom*. Yayımlanmamış Yüksek lisans Tezi, Pasifik Lutheran Üniversitesi.
- Demirel, Ö., Şahinel, M. (2006). *Türkçe Öğretimi*. 7.Baskı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Güneş, F. (2006).Yeni Türkçe Öğretim Programı ve Öğretmenlerin Yetiştirilmesi. *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi, Gazi Üniversitesi*. Kök Yayıncılık: Ankara.
- Holmes, S. (2005). *A Qualitative Inquiry into the Use of Students Written Journals as an Exemplary Literacy Practice for Middle School Programs*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Temple Üniversitesi.

- Kılıç, G. B. (2006). *Yeni Yaklaşımlar Işığında İlköğretim Bilim Öğretimi*. İstanbul: Morpa Yayıncılık.
- Klentschy, M. (2005). "Science Notebooks Essentials". *Science and Children*, November/December, 24-27.
- Korkmaz, H. (2004). *Fen ve Teknoloji Eğitiminde Alternatif Değerlendirme Yaklaşımları*. Yeryüzü Yayınları.
- Lynch, R.K. (2003). *Implementing Journal Writing in the Mathematics Classroom: Cases of Three Middle School Teachers*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Indiana Üniversitesi.
- Morrison, J. (2008). "Elementary Preservice Teachers' Use of Science Notebooks". *Journal of Elementary Science Education*, 20 (2), 13-21.
- Morrison, J. A. (2005). "Using Notebooks to Promote Preservice Teachers' Understanding of Formative Assessment". *Issues in Teacher Education*, 14 (1), 5-21.
- Nesbit, C. R., Hargrove, T. Y., Harrelson, L. and Maxey, B. (2004). "Implementing Science Notebooks in the Primary Grades". *Science Activities*, 40 (4), 21-29.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. (2. Baskı). Ankara: Öncü Kitap.
- Park, C. (2003). "Engaging Students in the Learning Process: the learning journal". *Journal of Geography in Higher Education*, 27 (2), 183 - 199.
- Ruiz-Primo, M. A., Li, M., Ayala, C. and Shavelson, R. J.(2004). "Evaluating students' science notebooks as an assessment tool". *International Journal of Science Education*, 26 (12), 1477 - 1506.
- Shavelson, R. J., Yin, Y., Furtak, E. M., Ruiz-Primo, M. A., Ayala, C. C., Young, D. B., Tomita, M. K., Brandon, P. R., Pottenger III, F. M. (2008). On the Role and Impact of formative Assessment on Science Inquiry Teaching and Learning. *Assessing Science Learning: Perspectives From Research & Practice*. National Science Teachers Association.
- Şahinel, M. (2005). "Yeni Türkçe Öğretim Programına Göre Öğrenme-öğretme Ortamının Düzenlenmesi". *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*. Erciyes Üniveristesisi. Tekişik Eğitim ve Araştırma Vakfı.
- Wiliam, D. (2006). "Formative Assessment: Getting the Focus Right". *Educational Assessment*, 11(3), 283 - 289.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.